

Het concert dat u vandaag bezoekt is onderdeel van de VriendenLoterij ZomerConcerten; een divers programma, van klassiek tot pop en jazz, in een zomerse en informele sfeer. Deelnemers van de VriendenLoterij krijgen met hun VIP-KAART 50% korting op concertkaarten voor de VriendenLoterij ZomerConcerten en kunnen met voorrang bestellen. Het Concertgebouw en de VriendenLoterij wensen u een geweldig ZomerConcert!

© Eduardus Lee

luister
relax
geniet

classicnl
non-stop de mooiste
klassieke muziek voor iedereen
app | kabel | classic.nl

Donderdag 15 augustus 2024

Kleine Zaal 20.00 uur

Barbican Quartet

Amarins Wierdsma, viool
Kate Maloney, viool
Christoph Slenczka, altviool
Yoanna Prodanova, cello

Wolfgang Amadeus Mozart 1756-1791

Vijf vierstemmige fuga's uit 'Das wohltemperierte Klavier'
van Johann Sebastian Bach, KV 405 (1782)

Fuga in c (naar BWV 871)

Fuga in Es (naar BWV 876)

Fuga in E (naar BWV 878)

Fuga in d (oorspronkelijk dis) (naar BWV 877)

Fuga in D (naar BWV 874)

Franz Schubert 1797-1828

Strijkkwartet in Es, D 87 (1813)

Allegro più moderato

Scherzo: Prestissimo

Adagio

Allegro

PAUZE

Ludwig van Beethoven 1770-1827

Strijkkwartet in a, op. 132 (1825)

Assai sostenuto - Allegro

Allegro ma non tanto

Heiliger Dankgesang eines Genesenen an die Gottheit, in der lydischen Tonart:

Molto adagio - Neue Kraft fühlend: Andante

Alla marcia, assai vivace

Allegro appassionato

TOELICHTING

Als gezant van de Oostenrijkse keizer in Berlijn maakte Gottfried baron van Swieten kennis met de muziek van Bach, die een kwarteeuw daarvoor was gestorven. Terug in Wenen organiseerde muziekfanaat Van Swieten huisconcerten met muziek van Bach. Wolfgang Amadeus Mozart bezocht die iedere zondag. Enthousiast geworden over Bachs *Das Wohltemperierte Klavier* – ‘WTK’ voor aficionado’s – besloot Mozart een strijkkwartetbewerking te maken van enkele fuga’s uit dit klavecimbelstuk. Omdat *WTK* pas werd uitgegeven na Mozarts dood, was hij daarbij aangewezen op afschriften van het manuscript. In de versie die Mozart had, ontbraken Bachs preludes. Vandaar dat Mozart de fuga’s niet vooraf liet gaan door preludes.

Zonnige muziek met een donkere wolk
Weinig componisten waren zo productief als Franz Schubert. Bijna duizend stukken componeerde hij, en dat in een akelig kort leven. Veel daarvan zijn liederen en piano-werken, die hem tijdens zijn leven veel faam, maar weinig geld opleverden. Zo verkocht hij de rechten op zijn liederen voor 800 gulden, terwijl die alleen in de twee jaar daarna al meer dan 2000 gulden opbrachten. Schubert leefde veelal in armoede en had zijn hele leven een zwakke gezondheid: waarschijnlijk leed hij aan syfilis en overleed hij aan tyfus. Die ellende hoor je in Schuberts muziek, wordt vaak gezegd: achter elke vrolijke noot schuilt iets droevigs. Maar ook in het *Strijkkwartet in Es*, D 87 is dat het geval. Echter: hij componeerde het toen hij 16 jaar oud was, ruim voor zijn ziekte. Schubert

schreef het niet voor een professioneel strijkkwartet, maar voor ‘thuisgebruik’. Het kwartet is dan ook niet enorm virtuoos. Daartegenover staan prachtige melodieën en heerlijke harmonieën. De zonnige muziek heeft af en toe een donkere wolk. Typisch Schubert.

Strijkkwartet met dankgezing

De Russische prins Nikolaj Golitsyn had pech: hij bestelde in 1822 drie strijkkwartetten bij Ludwig van Beethoven, maar kreeg jarenlang geen noot van de componist. Beethoven was namelijk behalve stokdoof, ook doodziek geworden. Er was weinig hoop op een goede afloop, maar tegen alle verwachtingen in genas Beethoven volledig. Dankbaar doopte hij het derde deel van zijn *Strijkkwartet in a*, op. 132 tot ‘Heiliger Dankgesang eines Genesenen an die Gottheit’ en prins Golitsyn kreeg zijn drie kwartetten alsnog. Het kwartet bestaat uit vijf delen, in plaats van de gebruikelijke vier. Beethovens vernieuwingsdrang is overduidelijk in deze muziek. Nu hij de dood in de ogen had gekeken, was de toch al recalcitrante componist nog minder bereid tot het sluiten van compromissen. Het *Strijkkwartet in a* is een indrukwekkende compositie, waarbij de nadruk ligt op het middelste deel, het dankgezing. Dat baseerde de componist op middeleeuws kerkgezing en voorzag hij van een enorme persoonlijke lading. Maar het is zeker niet ‘vroom’: de energie en levendigheid die Beethoven had teruggekregen, spatten ervan af.

Alexander Klapwijk

BIOGRAFIE

Het **Barbican Quartet** werd geboren toen vier studenten aan de Guildhall School of Music en Drama in Londen in 2014 samenkwamen. Ze noemden zichzelf naar de zaal waar ze hun eerste concert gaven: het Barbican Centre in Londen. In Het Concertgebouw maakt het kwartet vanavond zijn debuut. In Nederland waren ze eerder onder meer al te horen tijdens het Grachtenfestival en live op NPO Klassiek. Niet verwonderlijk, met de Nederlandse Amarins Wiersma als eerste violist. Maar met ook strijkers uit Canada, Duitsland en Bulgarije is het een kwartet van de wereld. Het Barbican Quartet won het ARD-Musikwettbewerb 2022. In het Verenigd Koninkrijk werd het viertal in 2020 verkozen als Young Classical Artist Trust en in 2017 maakte het zijn debuut in de gerenommeerde Wigmore Hall. Ook in Duitsland zijn ze ondersteboven van het kwartet: ‘Fijn gestructureerd en virtuoos gebalanceerd (...) brachten de Barbicans in Beethovens opus 59 nr. 2 een intensiteit en instinctiviteit die het langzame deel nodig heeft, terwijl ze de andere delen plezier, razernij en kracht gaven. Een terecht daverend applaus.’ In juni 2024 bracht het kwartet zijn debuut-cd uit, getiteld *Manifesto of Love*, met muziek van Janáček, Schumann en Tabakova. Het Barbican Quartet keert op 10 april 2025 terug in de Kleine Zaal voor een concert in de nieuwe concertreeks *Masterpieces Unboxed*.

SUMMARY

Baron Gottfried van Swieten made his acquaintance with the music of J.S. Bach while in Berlin as Austria’s emissary. Once he was back home in Vienna, he organised house concerts featuring Bach’s music. One of the faithful who came to listen every Sunday was Wolfgang Amadeus Mozart. Inspired by Bach’s *Well-tempered Klavier*, Mozart arranged several of his fugues for string quartet. Franz Schubert was one of classical music’s most prolific composers, writing nearly a thousand pieces in his short lifetime. Although his songs and piano works were popular, they yielded very little income. His *String Quartet in E-flat major*, D 87 was written at age sixteen. It is not a virtuoso piece, but it has beautiful melodies and harmonies, plus typical Schubertian melancholy. Prince Nikolai Golitsyn ordered three string quartets from Ludwig van Beethoven in 1822, but had to wait years for them, partly because Beethoven was seriously ill. After his unexpected recovery, he composed the *String Quartet in A minor*, op. 132. This five-movement quartet reflects both Beethoven’s urge to push boundaries and the intense personal emotions that followed his miraculous recovery. It is an astounding composition, with at its centre the movement entitled ‘Heiliger Dankgesang eines Genesenen an die Gottheit’ (literally ‘Song of Thanksgiving to the Deity from a Convalescent’). Although based on a medieval church mode, it’s anything but pious, simply radiating with Beethoven’s regained energy and vitality.

Translation: Anne Hodgkinson

EN VERDER...

QNTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video’s, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer.

STEUN ONS

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later. concertgebouw.nl/steun-ons

CONCERTTIP

do 29/08

20.00 uur
Kleine Zaal

Londense Marmen Quartet speelt Beethoven en Ravel

De musici van het Marmen Quartet uit Londen worden geroemd vanwege de moed, vitaliteit en intensiteit van hun uitvoeringen. Ze combineren Ravels geliefde *Strijkkwartet in F* met Beethovens vermaarde *Strijkkwartet in e*, op. 59 nr. 2.

